

НА ДОПОМОГУ МОЛОДИМ НАУКОВЦЯМ

**Л. П. ОДИНОКА, С. С. АРТАМОНОВА,
А. А. МАЙСТРЕНКО, Р. В. РОМАНОВСЬКИЙ***

ПРАВИЛА БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ ВИДАНЬ ДЛЯ СПИСКІВ ЛІТЕРАТУРИ ДИСЕРТАЦІЙНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

З 1 липня 2007 р. набув чинності національний стандарт ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 “СІБВС. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання”, прийнятий відповідно Міждержавного ГОСТ 7.1-2003 “СИБИД. Библиографическая запись. Библиографическое описание. Общие требования и правила составления”. Його ступінь відповідності – ідентичний (IDT). Тобто, Національний стандарт ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 прийнято у відповідності зі стандартом ГОСТ 7.1-2003, затвердженим згідно з “Угодою про проведення узгодженої політики у сфері стандартизації, метрології та сертифікації” від 13.03.1992 р. Міждержавною Радою зі стандартизації, метрології і сертифікації (протокол № 12 від 2 липня 2003 р.).

Національний стандарт є базовим для системи стандартів, правил, методичних посібників зі складання бібліографічного опису.

Стандарт забезпечує уніфікацію на міжнародному рівні бібліографічного опису та забезпечує можливості рівноцінного обміну результатами каталогізації. У стандарті враховано рекомендації ІФЛА (Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій) щодо “Міжнародного стандартного бібліографічного опису” (ISBD) (2002). Більшість нововведень національного стандарту пов’язана з необхідністю максимально точно дотримуватись базового принципу Міжнародного стандартного

* *Одинока Ліліна Павлівна* – кандидат педагогічних наук, доцент, ст. наук. співробітник УНДІАСД.

Артамона Світлана Сімонівна – кандидат педагогічних наук, доцент, ст. наук. співробітник УНДІАСД.

Майстренко Анжела Андріївна – кандидат історичних наук, завідувач науково-технічного відділу УНДІАСД.

Романовський Ростислав Володимирович – завідувач сектора науково-технічної інформації УНДІАСД.

бібліографічного опису (ISBD), сутність якого полягає у вимозі подавати інформацію про документ у бібліографічному описі в тому вигляді, в якому вона представлена в об'єкті опису.

Новий національний ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 покликаний забезпечити впровадження сучасних автоматизованих технологій опрацювання документів, ведення інформаційних баз даних; ефективність пошуку та використання документів усіх видів і типів; результативний обмін бібліографічною інформацією між інформаційними службами, бібліотеками, видавцями і книготорговельними організаціями як в Україні, так і за її межами. Дотримання нових норм при створенні бібліографічної інформації дасть змогу адекватно подати документ у бібліографічному записі й створити якісний інформаційний продукт.

Нововведений стандарт визначає загальні вимоги і правила складання бібліографічного опису документа, його частини чи групи документів: набір областей та елементів бібліографічного опису, послідовності їхнього розміщення, наповнення і спосіб подання елементів, застосування приписаної пунктуації та скорочень.

Об'єктами опису (за ДСТУ ГОСТ 7.1:2006) є всі види опублікованих (в т. ч. депонованих) та неопублікованих документів на будь-яких носіях – книжні, серіальні та інші продовжувані видання, нотні, картографічні, аудіовізуальні, образотворчі, нормативні і технічні документи, мікроформи, електронні ресурси.

Об'єктами опису можуть бути:

Одночастинні документи – об'єкт опису складається з однієї частини.

Багаточастинні документи – об'єкт опису складається з двох та більше частин.

Важливо підкреслити, що нові вимоги стандарту не поширюються на бібліографічні посилання. Бібліографічне посилання – це сукупність бібліографічних відомостей про цитований, розглядуваний або згадуваний в тексті документа інший документ, необхідних і достатніх для його загальної характеристики, ідентифікації, пошуку. В бібліографічних посиланнях подаються тільки факультативні елементи бібліографічного опису.

Проте бібліографічний опис в *прикнижкових, прикінцевих та пристатейних списках* складається відповідно до стандарту ДСТУ ГОСТ 7.1:2006, тобто згідно з загальними правилами складання бібліографічного опису.

Знаки пунктуації, що використовуються при бібліографічному описі

Знаки приписаної пунктуації (за термінологією ГОСТ 7.1-84 – умовні розділові знаки) – знаки, що мають розпізнавальний характер для областей та елементів бібліографічного опису.

Згідно зі стандартом, пунктуація в бібліографічному описі виконує дві функції: звичайних граматичних розділових знаків (*пунктуація*) та розділових знаків, що мають розпізнавальний характер для областей та елементів бібліографічного опису (*записи приписаної пунктуації*).

Приписана пунктуація передує окремим областям і елементам або завершує їх, тобто перед елементами та областями у бібліографічному описі ставлять знаки приписаної пунктуації. Її застосування не пов'язано з нормами мови.

Знаки приписаної пунктуації *допомагають розрізнити окремі елементи* в описах різними мовами і у формах традиційної та автоматизованої каталогізації – описах на друкованих картках, у бібліографічних покажчиках, списках, на екрані монітора комп'ютера тощо.

У якості приписаної пунктуації в межах областей вживаються такі знаки пунктуації та математичні знаки:

- . крапка
- , кома
- : двокрапка
- ; крапка з комою
- / навскісна риска
- // дві навскісні риси
- () круглі дужки
- [] квадратні дужки
- + знак плюс
- = знак рівності

Заголовок від опису відокремлюють *крапкою*. Области опису відокремлюють одну від одної крапкою і тире (. –). При повторенні окремих областей повторюють крапку і тире, за винятком *області серії – відомості про кожну серію беруть в окремі круглі дужки без знаку крапка і тире між ними*.

В стандарті *вперше* наголошено на тому, що для розрізнення приписаної та граматичної пунктуації застосовують проміжок в один друкований знак – до і після приписаного знаку. Виняток – крапка та кома – проміжки залишають тільки після них. Знаки крапка з комою (;) та три крапки (...) до винятку не відносяться.

Пунктуація в межах елементів бібліографічного опису чи окремих фраз має відповідати нормам мови, якою складено опис.

У схемі бібліографічного опису зазначено знаки приписаної пунктуації для елементів області (див. схему на с. 17–18).

Великі літери

Згідно з ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 змінено правила вживання великих і малих літер. Тепер їх вживання зумовлено не тільки нормами мови, а й необхідністю розділяти області бібліографічного опису.

З великої літери пишуть тільки перше слово області, а в елементах області малі та великі літери вживають згідно з нормами та сучасним правописом тієї мови, якою складено бібліографічний опис.

Перші слова відомостей, що відносяться до назви та відомостей про відповідальність записують з малої літери, якщо вони не є власними іменами, першими словами назви або цитатами.

Винятком є загальне позначення матеріалу: [Текст], [Карти], [Електронний ресурс], які завжди записуються з великої літери.

Квадратні дужки

Відомості, що запозичені не з приписаного джерела інформації, наводять у *квадратних дужках*

Квадратні дужки застосовують в межах однієї області бібліографічного опису. Якщо суміжні елементи відносяться до різних областей, то *кожен* елемент беруть в окремі квадратні дужки.

Якщо декілька елементів в межах однієї області повинні бути наведені в квадратних дужках, то їх подають в загальних квадратних дужках.

Виняток – загальне позначення матеріалу *завжди* наводять *окремо* у квадратних дужках.

[Текст]

[Карти]

Скорочення слів і словосполучень

При складанні бібліографічного опису застосовують скорочення слів і словосполучень. Ці скорочення повинні відповідати вимогам ДСТУ 3582–97 “Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги і правила”; ГОСТ 7.12–93 “Библиографическая запись. Сокращение слов на русском языке. Общие требования и правила”, ГОСТ 7.11–78 “Сокращение слов и словосочетаний на иностранных языках в библиографическом описании”.

Скорочення вживають в усіх областях і елементах опису. Проте, не можна скорочувати будь-які назви основної та будь-якої іншої назви (наприклад, паралельної, альтернативної, основної назви серії та підсерії). Виняток зроблено для аналітичного опису: у відомостях про документ, що містить складову частину, скорочують типову назву багатотомного чи продовжуваного видання (Наприклад: збір. творів; зб. наук. пр.; вибр. твори), назву періодичного видання (газети, журналу, часопису).

Не скорочують загальне позначення матеріалу, а також відомості, що стосуються назви як уточнюючий елемент і складаються з *одного слова*.

Наприклад: **довідник, енциклопедія, словник**

[Текст] : довідник

Якщо скорочення відомостей, що відносяться до назви, утруднюють сприйняття тексту, можливе збереження одного або кількох слів у повній формі.

Архівознавство [Текст] : підруч. для студентів іст. ф-тів вищих навч. закладів України

Прикметник, який знаходиться після іменника, до якого він відноситься, *не скорочується*.

Довідник з дипломатії [Текст] : хронологічний**Засоби захисту інформації в архівній справі [Текст] : звіт (проміжний)****Числівники**

Числівники в бібліографічному описі, як правило, наводять у тому вигляді, як вони зазначені в джерелі інформації. Проте слід зазначити ряд випадків, при яких римські цифри і числівники у словесній формі замінюють арабськими цифрами, а саме при позначенні:

- порядкових номерів видання;
- року (дати) виходу документа;
- порядкових номерів музичних творів;
- порядкових номерів класів чи курсів навчальних закладів;
- номерів випуску багаточастинного документа

Кількісні числівники наводять арабськими цифрами *без нарощування* закінчень:

Вибрані твори : у 2 т.

Порядковий номер видання, як і у стандарті ГОСТ 7.1-84, вказується арабськими цифрами (незалежно від того, як він зазначений у виданні). Порядкові числівники наводять, як правило, з нарощуванням закінчень. До порядкового номера видання після дефісу додають закінчення: “е”, “те”, “е”, “те”, “ге”, “ме”.

- . – Вид. 2-ге, випр. і допов.
- . – 5-те вид., допов.
- . – 7-ме вид.
- . – 3-тє вид.

Помилки, в тому числі друкарські

Якщо у виданні є помилки, що не змінюють значення тексту, відомості в бібліографічному описі наводять у виправленому вигляді і такі виправлення не фіксують.

Пропущені літери або цифри вставляють у квадратних дужках.

Проте безсумнівні помилки у прізвищах, ініціалах осіб, котрі брали участь у підготовці видання, наводять у бібліографічному описі *без змін*. Однак після них у *квадратних дужках* наводять правильний запис з попереднім зазначенням “*тобто*”. При необхідності в області приміток наводять пояснення.

Основою для бібліографічного опису видань є вихідні відомості про книги, брошури, які розміщуються на титульному аркуші (складається з титульної сторінки та звороту титульного аркушу): надзаголовкові дані (назви організацій, установ), відомості про автора або авторів, назва видання, підзаголовкові дані (номер тому, книги, частини, випуску, повторність видання), вихідні дані (місце видання, назва видавця, рік видання), фізична характеристика (кількість сторінок, ілюстрацій, супровідних матеріалів).

Далі наведено приклади бібліографічного опису різних типів та видів окремих видань та аналітичного опису статей, частин творів, електронних ресурсів.

Бібліографічний опис окремих видань

Під іменем індивідуального автора (авторів)

Мітюков О. Г. Радянське архівне будівництво на Україні, 1917–1973 [Текст] / О. Г. Мітюков ; Голов. архів. упр. при Раді Міністрів УРСР. – К. : Наук. думка, 1975. – 270, [1] с. : іл.

Висіцька Т. Три сходинки до самоствердження [Текст] : освіта, трудова і громадська діяльність жінок Закарпаття / Таміла Висіцька. – Ужгород : Ліра, 2006. – 641, [1] с. : іл.

Михальчук В. Українська Бібліотека ім. Симона Петлюри в Парижі [Текст] : заснування, розвиток, діяльність (1926–1998) / Василь Михальчук. – К. : Вид-во ім. Олени Теліги, 1999. – 654, [1] с.

Кашеварова Н. Деятельность оперативного штаба рейхслайтера Розенберга в оккупированной Европе в период Второй мировой войны [Текст] : справочник-указатель архивных документов из киевских собраний / Наталия Кашеварова, Нина Малолетова ; Нац. акад. наук України, Нац. б-ка України ім. В. И. Вернадского, Госкомархив України, Центр гос. архив высших органов власти и упр. України [и др.] ; редкол.: А. С. Онищенко [и др.] ; науч. рук. проекта Л. Дубровина. – К., 2006. – 578 с.

Тельвак В. Михайло Грушевський як дослідник української історіографії [Текст] / Вікторія Тельвак, Віталій Тельвак ; Укр. наук.-дослід. ін-т архів. справи та документознавства, Дрогобицький держ. пед. ун-т ім. Івана Франка. – К. ; Дрогобич, 2005. – 333, [1] с.

Гика В. М. Архівні установи Волині [Текст] : [іст.-краєзн. нариси] / В. М. Гика, М. Т. Забоклицька, А. П. Кравчук ; Держархів Волин. обл. – Луцьк : Надстир'я, 2004. – 38, [1] с.

Під заголовком

Сергій Подолинський. Листи та документи [Текст] / Центр. держ. іст. архів України, м. Київ ; упоряд. Романа Сербина, Тетяни Слюдикової. – К., 2002. – 421 с.

Архів Коша Нової Запорозької Січі [Текст] : опис справ, 1713–1776 / Голов. архів. упр. при Кабінеті Міністрів України, Центр. держ.

іст. архів України, м. Київ, Акад. наук України, Ін-т укр. археографії ; упоряд.: Л. З. Гісцова (ст. упоряд.), Л. Я. Демченко. – Вид. 2-е, допов. і випр. – К. : Наук. думка, 1994. – 232 с. – (Джерела з історії українського козацтва) (Науково-довідкові видання з історії України).

Торгівля на Україні XIV – середина XVII століття. Волинь і Наддніпрянщина [Текст] : [зб. документів] / Акад. наук. Укр. РСР, Археогр. комісія, Ін-т історії, Центр. держ. іст. архів УРСР у м. Києві [та ін.] ; авт. передмови: М. Ф. Котляр, В. А. Смолій ; упоряд.: В. М. Кравченко, Н. М. Яковенко ; редкол. М. Ф. Котляр (відп. ред.) [та ін.]. – К. : Наук. думка, 1990. – 404, [1] с.

Монографії

Матяш І. Архівна наука і освіта в Україні 1920–1930-х років [Текст] / Ірина Матяш ; Держкомархів України, Укр. наук.-дослід. ін-т архів. справи та документознавства. – К., 2000. – 591 с.

Папакін Г. Архів Скоропадського [Текст] : фамільні архіви української еліти другої половини XVII–XX ст. та архівна спадщина роду Скоропадських / Георгій Папакін ; наук. ред. Л. А. Дубровіна ; Держкомархів України, Центр. держ. іст. архів України, м. Київ, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2004. – 415, [2] с.

Перекладні видання

Грімстед П. К. “Празькі архіви” у Києві та Москві [Текст] : повоєнні розшуки і вивезення еміграційної архівної україніки / Патриція Кеннеді Грімстед ; Держкомархів України, Укр. наук. ін-т Гарвард. ун-ту ; пер. з англ., наук. ред. та опрацюв. додатків Тетяни Боряк ; відп. ред. Георгій Папакін ; ред. Тетяна Папакіна. – К., 2005. – 250, [1] с. : іл.

Історія Польщі в архівному документі [Текст] = Dzieje Polski w documencie archiwalnym : каталог виставки, Київ, листоп. 2004 р. / Голов. дирекція держ. архівів, Держкомархів України ; підгот. Я. Крохмаль ; худож. К. Федер ; перекл. текстів З. Борисюк, Л. Демченко ; ред. А. Демко. – Варшава ; К., 2004. – 140 с. : іл.

Збірники наукових праць

Архівознавство. Археографія. Джерелознавство [Текст] : міжвід. зб. наук. пр. Вип. 9 / Держкомархів України, Укр. наук.-дослід. ін-т архів. справи та документознавства [та ін.] ; редкол.: Г. В. Боряк (голова) [та ін.]. – К., 2007. – 322 с.

Спадщина [Текст] : зб. наук. ст. Вип. 2 : до 85-річчя держархіву Дніпропетров. обл. / Держархів Дніпропетров. обл. ; ред.: Н. В. Ки-струська, Н. Л. Юзбашева. – Дніпропетровськ, 2008. – 267 с. : табл.

Записки наукового товариства імені Шевченка [Текст] : праці Комісії спеціальних (допоміжних) історичних дисциплін : ст. і повідомл. Т. 240 / Наук. т-во ім. Шевченка ; ред. тому О. Купчинський. – Львів, 2000. – 724 с. : іл.

Наукові записки [Текст] : зб. пр. молодих вчених та аспірантів. Т. 11 / Нац. акад. наук України, Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського ; редкол.: Сохань П. (відп. ред.) [та ін.]. – К., 2005. – 455 с.

Матеріали наукових конференцій

Архівний збірник на посвяту 100-річчя Полтавської вченої архівної комісії. Архіви і документальна спадщина Полтавщини [Текст] : минуле, сучасне, перспективи (1903–2003) : [матеріали наук. конф.] / Держкомархів України, Нац. акад. наук України, Ін-т історії України, Полтав. обл. держ. адміністрація, Держархів Полтав. обл.; редкол.: Л. Л. Білоус [та ін.]. – Полтава : [АСМІ], 2003. – 451 с. : іл.

Довідкові видання

Енциклопедії

Мала енциклопедія етнодержавознавства [Текст] : енциклопедія / Нац. акад. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького ; редкол.: Ю. І. Римаренко (відп. ред., кер. автор. кол.) [та ін.]. – К. : Генеза : Довіра, 1996. – 942 с.

Довідники

Архівні установи України [Текст] : довідник. Т. 1 : Державні архіви / Держкомархів України, Укр. наук.-дослід. ін-т архів. справи та документознавства ; редкол. тому: Г. В. Боряк (голова), І. Б. Матяш, Г. В. Папакін ; упоряд.: Лариса Андрієвська, Ірина Мага, Ірина Матяш [та ін.]. – [2-е вид., допов.]. – К., 2005. – 692 с. – (Архівні зібрання України. Спеціальні довідники).

Хронологічний довідник про період тимчасової німецько-фашистської окупації населених пунктів Полтавської області, 1941–1943 рр. [Текст] / Держкомархів України, Держархів Полтав. обл. ; авт.-упоряд.: Журавель Г. Г., Яненко З. П. ; редкол.: Бабенко Л. Л., Білоус Г. П. (голова), Журавель Г. Г. [та ін.]. – Полтава : [АСМІ], 2005. – 227 с. : іл.

Національний архівний фонд України [Текст] : засоби інтелектуального доступу до документів : короткий довідник / Держкомархів України, Укр. наук.-дослід. ін-т архів. справи та документознавства ; упоряд.: Н. М. Христова, В. В. Бездрабко. – К., 2002. – 166, [1] с.

Словники

Архівістика [Текст] : термінолог. словник / Голов. архів. упр. при Кабінеті Міністрів України, Укр. держ. наук.-дослід. ін-т архів. справи та документознавства ; редкол.: К. Є. Новохатський (голов. ред.), К. Т. Селіверстова (заст. голов. ред.), Л. З. Гісцова [та ін.] ; авт.-упоряд.: К. Є. Новохатський (кер. авт. кол.), К. Т. Селіверстова (заст. кер.), Н. І. Гончарова [та ін.]. – К., 1998. – 105 с.

Каталоги

Українська дипломатія [Текст] : перші кроки на міжнародній арені : каталог виставки архівних документів та раритетних видань / М-во закордон. справ України, Держкомархів України, Укр. наук.-дослід. ін-т архів. справи та документознавства [та ін.] ; кер. проекту І. Б. Матяш ; упоряд.: Л. В. Андрієвська, Ю. Я. Кулінич, І. М. Мага [та ін.]. – К., 2006. – 36 с. : іл.

Підручники, навчальні посібники

Нариси історії архівної справи в Україні [Текст] : навч. посіб. / Держкомархів України, Укр. наук.-дослід. ін-т архів. справи та документознавства ; за заг. ред. Ірини Матяш та Катерини Климової. – К. : Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2002. – 612 с.

Архівознавство [Текст] : підруч. для студентів іст. ф-тів вищих навч. закладів України / Держкомархів України, Укр. наук.-дослід. ін-т архів. справи та документознавства ; за заг. ред. Ярослава Калакура та Ірини Матяш ; авт. кол.: Г. В. Боряк, Л. А. Дубровіна, Я. С. Калакура [та ін.]. – Вид. 2-ге, випр. і допов. – К. : Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2002. – 353 с.

Нормативно-методичні документи

Стандарти

Галузева система науково-технічної інформації з архівної справи та документознавства. Структура та основні напрями функціонування [Текст] : СОУ 92.5-22892594-001-2001 / Розробники: С. Кулешов (кер. розробки), Л. Одинока (відп. виконавець), А. Батрак, Р. Романовський. – На заміну ОСТ 55-7.5-84; ОСТ 55-7.4-84; ОСТ 55-7.7-88 ; чин. від 2005-01-01. – К. : Держкомархів України, 2005. – 20 с. – (Стандарт Держкомархіву України).

Діловодство й архівна справа. Терміни та визначення понять [Текст] : ДСТУ 2732:2004 / Розробники: С. Кулешов (кер. розробки), О. Загорецька, Л. Драгомірова [та ін.]. – На заміну ДСТУ 2732-94 ; чин. від 2004-28-05. – К. : Держспоживстандарт України, 2005. – 32 с. – (Національний стандарт України).

Фонодокументи. Правила зберігання Національного архівного фонду. Технічні вимоги [Текст] : ДСТУ 4447:2005 / Розробники: О. Володіна (кер. розробки), Л. Пількевич, Н. Щербакова. – Чин. від 2006-10-01. – К. : Держспоживстандарт України, 2002. – 23 с. – (Національний стандарт України).

Методичні рекомендації

Проведення комплексних перевірок роботи архівних відділів райдержадміністрацій, міських рад [Текст] : метод. рекомендації / Херсон. обл. держ. адміністрація, Держархів Херсон. обл. ; уклад.: Ганченко Д. Л., Крючковська В. М. – Херсон, 2007. – 15 с.

Оформлення документів за результатами цільової експертизи цінності, які подаються на розгляд Центральної експертно-перевірної комісії [Текст] : метод. рекомендації / Держкомархів України, Упр. формування та зберігання Нац. архів. фонду, Від. формування Нац. архів. фонду та діловодства ; упоряд. Шовгенюк Л. І. – К., 2006. – 14 с.

Дисертації

Журжа І. В. Становлення та розвиток слов'язознавства в університеті св. Володимира (1834–1919 рр.) [Текст] : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.06 / Журжа Ірина Валеріївна ; Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка. – К., 2006. – 237 с.

Автореферати дисертацій

Винокурова Ф. А. Фонди державного архіву Вінницької області як джерело з історії долі євреїв під час німецько-румунської окупації 1941–1944 рр. [Текст] : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 07.00.06 / Винокурова Фаїна Авраїмівна ; Держкомархів України, Укр. наук.-дослід. ін-т архів. справи та документознавства. – К., 2003. – 19 с.

Бібліографічні видання

Довідники, бібліографічні покажчики

Українські архівісти (XIX–XX) [Текст] : біобібліогр. довід. / Держкомархів України, Укр. наук.-дослід. ін-т архів. справи та документознавства ; упоряд.: І. Б. Матяш (кер.) [та ін.] ; бібліогр. ред.: Л. П. Одинока, Р. В. Романовський. – К., 2007. – 748 с.

Видання державних архівних установ України, 1991–2006 [Текст] : бібліогр. покажч. / Держкомархів України, Укр. наук.-дослід. ін-т архів. справи та документознавства. – К., 2007. – 157 с. – (Архівні та бібліографічні джерела української історичної думки ; вип. 13).

Історія України [Текст] : наук.-допом. бібліогр. покажч. за 2005 р. [виходить із 1968 р.] / М-во культури та туризму України, Держ. іст. б-ка України ; упоряд.: Тетяна Приліпко, Наталія Вощевська, Оксана Марченко ; ред.: Алла Скорохватава, Зейтуна Мусіна ; відп. за вип. Олена Виноградова. – К. : Арістей, 2007. – 556 с.

Нові видання України [Текст] : видавничий бібліогр. покажч. книг та брошур. Вип. 1 / Книжкова Палата України. – К., 2001. – 35 с. – Щорічно. – Вид. з 1958 р. до 1989 р., відновлено в 1996 р.

Проблема розшуку і повернення національних культурних цінностей [Текст] : бібліогр. список / М-во культури України, Нац. парламент. б-ка України ; склад. С. С. Савченко ; відп. ред. В. О. Кононенко. – К., 1994. – 18 с.

Літопис книг = Chronicle of book [Текст] : держ. бібліогр. покажч. України. Вип. 2 / Книжкова Палата України ; відп. за вип. З. П. Богачук ; бібліогр.-уклад. Л. А. Кириченко ; ред. Н. В. Редігайло. – К., 2001. – Лютий (528–1229). – 144 с.

Каталог “Книжковий світ” 2008” [Текст] : [проф. довід.] / Укр. книжковий проект, Дистриб’ютерська компанія “Саммит-Книга”. – К. : Саммит-Книга, 2007. – 272 с.

Багаторівневий бібліографічний опис

Документ в цілому

Енциклопедія історії України [Текст] / Нац. акад. наук України, Ін-т історії України ; ред. рада: В. М. Литвин (голова) [та ін.] ; редкол.: В. А. Смолій (голова) [та ін.]. – К. : Наук. думка, 2003–2005.

Т. 1 : А–В. – 2003. – 671, [12] с. : іл.

Т. 2 : Г–Д. – 2004. – 511, [12] с. : іл.

Т. 3 : Е–Й. – 2005. – 658, [11] с. : іл.

або

Еврейское население на Николаевщине : сб. документов и материалов : в 2 т. / Гос. архив Николаев. обл., Николаев. о-во евр. культуры ; сост.: Л. Л. Левченко, Л. И. Огорокова, А. В. Серединский, М. П. Явланова. – Николаев : Атолл, 2004. – Т. 1. – 194, [1] с.; Т. 2. – 158, [1] с.

Окремий том

Великий голод в Україні 1932–1933 років [Текст] : у 4 т. Т. 2 : Свідчення очевидців для Комісії Конгресу США / Ін-т історії України Нац. акад. наук України ; упоряд.: виконавчий дир. Комісії Джеймс Мейс. – К. : Вид. дім “Киево-Могилянська академія”, 2008. – 814 с.

Аналітичний опис

статей з періодичних та багатотомних видань, збірників, частин та розділів творів

Аналітичний бібліографічний опис складається за такою схемою:

Відомості про складову частину видання // Відомості про ідентифікуюче видання. – Відомості про місцезнаходження складової частини у виданні. – Примітки.

Для аналітичного бібліографічного опису зроблено виняток щодо скорочення назви: у відомостях про видання, складову частину якого описують, можна скорочувати назву багатотомного чи продовжуваного видання (збір. творів; зб. наук.пр.; вибр. твори); назву періодичного видання (газети, журналу, часопису).

Приклади аналітичного опису

Кулешов С. Електронний документ у системі сучасного діловодства [Текст] / С. Кулешов // Архіви України. – 2004. – № 4/6. – С. 50–53.

Селіверстова К. Т. Тенденції розвитку професійної освіти архівістів України у контексті світового досвіду [Текст] / К. Т. Селіверстова // Українське архівознавство : історія, сучасний стан та перспективи : наук. доп. Всеукр. конф. (19–20 листоп. 1996 р.) / Голов. архів. упр. при Кабінеті Міністрів України [та ін.]. – К., 1997. – Ч. 2. – С. 8–15.

Морозова А. Публікаторська діяльність членів Чернігівської губернської вченої архівної комісії [Текст] / Анна Морозова // Сіверянський архів / Держархів Чернігів. обл. [та ін.]. – Ніжин : Аспект-Поліграф, 2007. – Вип. 1. – С. 42–48.

Каманин І. М. Київський центральний архів : (Записка помічника завед. архивом) [Текст] / І. М. Каманин // Київський центральний архів давніх актів, 1852–1943 : зб. документів у 2 т. – К., 2002. – Т. 1 : 1852–1921. – С. 25–28.

Акулов М. Архівно-слідчі справи репресованих (20-ті – 50-ті рр.) як історичне джерело : методика використання [Текст] / Михайло Акулов, Ольга Гранкіна, Дмитро Омельчук // Студії з архів. справи та документознавства. – К., 1997. – Т. 2. – С. 33–39.

Рецензії

Дубровіна Л. Перше фундаментальне дослідження з історії архіву Галицько-Волинського князівства XIII – першої половини XIV ст. [Текст] / Л. Дубровіна // Архіви України. – 2005. – № 1/3. – С. 651–654. – Рец. на кн.: Купчинський О. Акти та документи Галицько-Волинського князівства XIII – першої половини XIV століть. Дослідження. Тексти [Текст] / О. Купчинський. – Львів, 2004. – 1284 с.

Офіційні документи

Конституція України [Текст] = Конституція України : [із змін. та допов.] станом на груд. 2004 р. – Одеса : Студія “Негоціант”, 2005. – [Ч. 1]. – 95, [1] с.

Про Національний архівний фонд і архівні установи : закон України від 24 грудня 1993 р. № 3814–ХІІ // Відом. Верховної Ради України. – 1994. – № 15. – Ст. 86.

Про внесення змін до Порядку проведення державної експертизи культурних цінностей : постанова Кабінету Міністрів України від 15 березня 2006 р. № 296 // Офіц. вісн. України. – 2006. – № 11. – Ст. 730.

Про затвердження плану заходів Держкомархіву України та архівних установ на 2003 р. у зв'язку з 70-ми роковинами голодомору в Україні : наказ Держкомархіву України від 23 грудня 2002 р. № 95 // Вісн. Держкомархіву України. – 2002. – Вип. 4. – С. 91–93.

Електронні ресурси

Схема бібліографічного опису електронного ресурсу

Основна назва [Загальне позначення матеріалу] = Паралельна назва : відомості, що відносяться до назви / відомості про відповідальність. – Відомості про видання = Паралельні відомості про видання / відомості про відповідальність, що відносяться до видання, додаткові відомості про видання. – Позначення виду ресурсу (обсяг ресурсу). – Місце видання : ім'я видавця, дата видання (Місце виготовлення : ім'я виготівника, дата виготовлення). – Специфічне позначення матеріалу та кількість фізичних одиниць : інші фізичні характеристики ; розмір

+ відомості про супровідний матеріал. – (Основна назва серії або підсерії = Паралельна назва серії або підсерії : відомості, що відносяться до заголовку серії або підсерії / відомості про відповідальність, що відносяться до серії або підсерії, ISSN ; нумерація всередині серії або підсерії). – Примітки. – Стандартний номер = Ключовий заголовок : умови доступності та (або) ціна.

Схема бібліографічного опису веб-документів

Заголовок (ім'я автора) Основна назва : відомості, що відносяться до назви // відомості про ідентифікуючий документи при бібліографічному описі складової частини документу (професійний або персональний веб-сайт, періодичне електронне видання та ін.). – дата публікації в мережі (якщо її можливо встановити). – електронна адреса документу (URL). – дата звернення до документу.

Державний архів Івано-Франківської області : путівник. Т. 1 : Фонди періоду до 1939 року [Електронний ресурс]. – [Івано-Франківськ, 2007]. – 1 електрон. опт. диск (CD ROM) ; 12 см. – Систем. вимоги: Pentium ; 32 Mb RAM ; CD-ROM Windows 98/2000/NT/XP. – Назва з титул. екрану.

Росторгуєва О. М. Відділу збереження, обліку та довідкового апарату – 35 років [Електронний ресурс] // Держархів Сумської області : [веб-сайт]. – 04.04.2008. – Режим доступу: <http://daso.sumy.ua>. – Назва з екрану (2.12.2008).

Державний комітет архівів України : [Електронний ресурс] / Веб-майстер Ю. Забенько. – Електрон. дані. – К. : Держкомархів України, [2001. –]. – Режим доступу: <http://www.archives.gov.ua>. – Заголовок з екрану. – Мова укр., англ.

Література

1. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання [Текст] (ГОСТ 7.1–2003, ІДТ) : ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. – На заміну ГОСТ 7.1-84, ГОСТ 7.16-79, ГОСТ 7.18-79, ГОСТ 7.34-81, ГОСТ 7.40-82. – Чин. 2007-07-01. – К. : Держспоживстандарт України, 2007. – 47 с. – (Національний стандарт України).

2. Библиографическая запись. Библиографическое описание электронных ресурсов. Общие требования и правила составления [Текст] : ГОСТ 7.82-2001. – Введен 2002-07-01. – Мн. : Межгос. Совет по стандартизации, метрологии и сертификации, 2001. – 23 с. – (Система стандартов по информации, библиотечному и издательскому делу).

3. Рекомендації щодо складання бібліографічного опису в картках для каталогів і картотек (у зв'язку з набуттям чинності ДСТУ ГОСТ 7.1:2006) [Текст] / Держ. наук. установа “Книжкова палата України імені Івана Федорова”. – К., 2007. – 58 с.

4. Савина И. А. Методика библиографического описания : практ. пособие [Текст] / И. А. Савина. – М. : Либеря-Бибинформ, 2007. – 144 с.